

D/p
14002

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
(повне найменування вищого навчального закладу)

Навчально-науковий інститут інформаційних та соціальних технологій
(повне найменування інституту/факультету)

кафедра економіки та моделювання ринкових відносин
(повна назва кафедри)

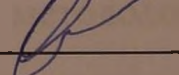
Дипломна робота

бакалавра

на тему: «Доходи , витрати та прибуток комерційного банку»

«Incomes, costs and profits of commercial bank»

Виконала: студентка ІІ (СК) курсу денної форми навчання
Напрямок підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит»
Карпич Діана Володимирівна

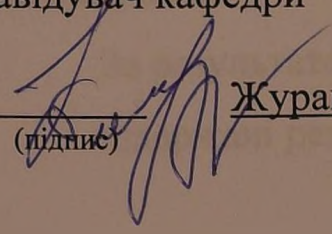
Керівник д.е.н., проф. Осипов В.І.

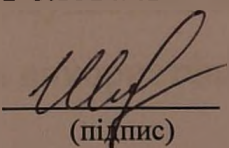
Рецензент к.е.н., доцент Івашко Л.М.

Рекомендовано до захисту:
Протокол засідання кафедри
№ 9 від 29 травня 2017 року.

Захищено на засіданні ЕК № ____
протокол № ____ від ____ 2017 р.

Оцінка ____ / ____ / ____
(за національною шкалою, шкалою ECTS, бали)

Завідувач кафедри

(підпис) Журавльова Т. О.

Голова ЕК

(підпис) Шлафман Н. Л.

АНОТАЦІЯ

Робота містить 70 сторінок. Використано наукових джерел – 60. Таблиць – 5. Додатків – 4.

Мета дослідження полягає в дослідженні доходу, прибутку та витрат банку.

Предметом дослідження є методичні підходи щодо аналізу доходу, прибутку та витрат банку та її впливу на розвиток економіки України.

Методи дослідження. У роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема: аналіз та синтез - для теоретичного обґрунтування доходу, прибутку та витрат комерційного банку; системний - визначення доходу, прибутку та витрат банку у тісному зв'язку з доходами держави; графічний та табличний - використовується для наочного зображення даних, вивченні тенденцій змін та дослідженні взаємозв'язку між аналізованими показниками; статистичний - застосовується для дослідження фінансового стану банку на основі фінансової звітності.

Інформаційна база дослідження. Теоретичною, методологічною та інформаційною базою для проведення дослідження стали праці вітчизняних та зарубіжних вчених, в яких сформовано визначення таких термінів як «банк», «банківська діяльність» та охарактеризовано їх сутність. Також інформаційною базою дослідження теми даної роботи є нормативно-законодавчі акти України й інших країн, звіти та аналітичні матеріали Національного банку України, дані річної фінансової звітності ПАТ «Ощадбанк».

За результатами дослідження сформульовані висновки і пропозиції.

Одержані результати можуть бути використані в практичній діяльності.

Рік виконання роботи – 2016-2017

Рік захисту роботи – 2017.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ПРИБУТКУ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ.....	7
1.1. Доходи банків, їх склад і структура джерела формування.....	7
1.2. Класифікація витрат комерційного банку.....	12
1.3. Прибуток банку, його види, методика визначення та факти впливу ..	20
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АТ «ОЩАДБАНК»	28
2.1. Інструменти управління прибутком	28
2.2. Методи реалізації стратегії управління фінансами	36
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ ПО УПРАВЛІННЮ ФІНАНСАМИ.....	43
3.1. Вдосконалення формування конкурентного механізму комерційного банку	43
3.2. Використання маркетингової стратегії, як інструменту підвищення ефективності діяльності банку	51
ВИСНОВКИ	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	65
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Банківська сфера економіки в усьому світі зазнає суттєвих змін, які характеризуються глобалізацією фінансових ринків, дерегулюванням, збільшенням у банків асортименту небанківських продуктів, упровадженням сучасних інформаційних технологій в управління банками, консолідацією чи скороченням кількості банків. В умовах функціонування ринкової економіки дохід виступає основною метою діяльності суб'єктів фінансового ринку, тому визначення суті прибутку та механізму його управління є необхідною передумовою розвитку економіки країни. Зростання динамічності економічних відносин і глибинна трансформація їх внутрішньої природи, підвищення ролі інноваційного чинника у забезпеченні конкурентоспроможності та довгострокової результативності діяльності банків визначають необхідність переосмислення аналітичного інструментарію управління результативністю діяльності сучасного банку. Значна роль доходу в розвитку банку, в забезпеченні інтересів його власників і персоналу визначає необхідність ефективного і безперервного управління ним.

Ця проблема нашла своє відображення в трудах науковців:

Болгар Т.М., Кузнецова С.А., Лаврушина О.І., Савлук М.І. та інші; досліджено і розвито методологію конкуренції : Бадак Л.С., Вовк В.Я., Волощук. І. П., Галиць О.В., Дубовик О.В., Заруба Ю.О., Криклій, А.С., Никонова І.А., Пікуш Ю.П., Сідельник О.П., Тавасієв А.М., Шпиг Ф.І. та інші; обґрунтовано шляхи підвищення конкурентоспроможності банків, дослідження банківського сектору України та визначення впливу конкурентоспроможності банку на розвиток економіки України досліджено такими автори як: Горобин Є.В., Диба М.І., Довгань Ж., Журавльова Т.О, Задорожнюк Н.О., Крилова В.В., Реверчук О., Стойка С.І. та інші. Також інформаційною базою дослідження теми даної роботи є нормативно-законодавчі акти України й інших країн, звіти та аналітичні матеріали Національного банку України, дані річної

фінансової звітності ПАТ «Ощадбанк».

На сьогоднішній день ведення банківського бізнесу на фоні негативних політичних та економічних процесів, властивими рисами яких для України є збільшення проблемної заборгованості за кредитами, підвищення банківських ризиків, падіння довіри до банків з боку вкладників та масового відпливу коштів із банківських рахунків, важливим завданням банківської системи України є збереження та досягнення високого рівня конкурентоспроможності вітчизняних банківських установ на внутрішньому та зовнішньому фінансовому ринках. Крім того, від спроможності вітчизняних банківських установ успішно конкурувати на ринку банківських послуг в умовах постійної зміни зовнішнього середовища, що є важливим завданням сучасного етапу розвитку банківської системи України та необхідною умовою її подальшого зміцнення як стратегічної складової національної економіки, залежить ефективність інтеграції національної банківської системи до світових ринків фінансових послуг.

Зміцнення вітчизняних банківських інститутів шляхом забезпечення їх доходу є найважливішою передумовою успішної лібералізації ринку капіталу за умов недостатнього розвитку фінансової системи в цілому. Рівень доходу є основним показником успішної діяльності банківської установи, який характеризує фінансову стійкість й стабільність банківської установи, а також її здатність забезпечити власні провідні позиції в умовах високої прибутковості. Ефективність функціонування банків, а також масштаб їх операцій суттєво залежать від структури та обсягу їх ресурсної бази.

Мета й задачі дослідження. Метою даної роботи є дослідження доходу, прибутку та витрат банку.

Досягнення обраної мети зумовлює необхідність вирішення таких задач:

- розглянути існуючі визначення до понять «дохід», «прибуток», «витрати» та охарактеризувати їх суть;
- розкрити класифікацію витрат комерційного банку;

- охарактеризувати прибуток банку та його види;
- дослідити фінансову діяльність ПАТ «Ощадбанк»;
- надати загальну організаційно-економічну характеристику діяльності ПАТ «Ощадбанк»;
- визначити шляхи вдосконалення діяльності банку по управлінню фінансами.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження виступає ПАТ «Ощадбанк».

Предметом дослідження є методичні підходи щодо аналізу доходу, прибутку та витрат банку та її впливу на розвиток економіки України.

Методи дослідження. У роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема: аналіз та синтез - для теоретичного обґрунтування доходу, прибутку та витрат комерційного банку; системний - визначення доходу, прибутку та витрат банку у тісному зв'язку з доходами держави; графічний та табличний - використовується для наочного зображення даних, вивченні тенденцій змін та дослідженні взаємозв'язку між аналізованими показниками; статистичний - застосовується для дослідження фінансового стану банку на основі фінансової звітності.

Інформаційна база дослідження. Теоретичною, методологічною та інформаційною базою для проведення дослідження стали праці вітчизняних та зарубіжних вчених, в яких сформовано визначення таких термінів як «банк», «банківська діяльність» та охарактеризовано їх сутність:

ВИСНОВКИ

В сучасних умовах прибуток – кінцева мета і рушійний мотив товарного виробництва і ринкової економіки. Ефективне управління прибутком передбачає побудову в банку відповідних організаційно-методичних систем забезпечення цього управління та знання основних механізмів формування прибутку.

На формування прибутку як фінансового показника роботи банку, що відображається в обліку та в офіційній фінансовій звітності, впливає встановлений порядок визначення результатів діяльності банку; обчислення собівартості банківських продуктів; загальнобанківських витрат; визначення прибутків (збитків) від фінансових операцій, іншої діяльності.

Будучи кінцевим фінансовим результатом, розмір отриманого банком прибутку відображає результати всіх його активних і пасивних операцій та дію всіх факторів, що впливають на діяльність банку.

Обсяг прибутку в цілому по банківській системі забезпечує її надійність, гарантує безпеку вкладів і наявність джерел кредитування, від яких залежать споживачі банківських послуг.

Дослідження теоретичних аспектів доходу банків, сучасного стану та проблем банківського сектору України дозволили зробити такі висновки:

1. Розглянуто існуючі визначення до понять «дохід», «прибуток», та «витрати», охарактеризовано їх суть, основні фактори та закони. Стратегічною метою діяльності банків України на сьогодні є забезпечення банківського сервісу на рівні європейських стандартів якості, займання значної частки в основних сегментах банківського ринку, розробка нових високоефективних проектів, а також отримання прибутку, який дозволить впровадження заходів щодо розвитку та зміцнення матеріально-технічної бази, підвищення рівня інформатизації банківських операцій, інтенсивного розвитку банку.

2. Розкрито особливості доходу банку, яку слід розглядати як послідовну систему, яка включає в себе ряд осовобливостей, а саме прибуток

банківського продукту, банку, банківської системи. Взаємозв'язки між рівнями системи мають діалектичний характер, з одного боку, їм притаманна взаємообумовленість, з іншого – можливість набуття певних характеристик незалежно один від одного.

3. Охарактеризовано систему інструменти управління прибутку банку та методологію її дослідження, виявлено основні підходи. Управління прибутком банку та механізм управління прибутком банку розглянуто багатогранно, а саме з точки зору процесного й системного підходів.

4. Дослідження методів реалізації стратегії управління фінансами свідчать, що на сьогоднішній день, економічні умови ефективності функціонування банківського сектору впливають на розвиток фінансово-економічної системи держави та забезпечує фінансову стабільність національної економіки. Саме банківський сектор є головною ланкою в економічному житті, встановлює та зміцнює важливі зв'язки між промисловістю, торгівлею, сільським господарством та населенням. Банківський сектор України знаходиться у складному становищі.

Список використаних джерел

1. Аналіз банківської діяльності: Навч. посібник /Національний банк України; За заг. ред. канд. екон. наук У. Я. Груздевич. – К. : УБС НБУ, 2007. – 222 с.
2. Банківські операції: Підручник. – 2-ге вид. випр., і доп./ А.М. Мороз, М.І., Савлук, М.Ф. Пуховкіна та ін.; За ред.. д-ра екон. наук, проф. А.М., Мороза. – К.:КНЕУ, 2002. – 476 с.
3. Банківська система .Навчальний посібник /Л.І. Каптан ,Н.І. Демчук, В.Г.Бабенко ,Т.О Журавльова //за ред. І.М Мазур –Дніпро: «Пороги»,2017-444 с.
4. Бланк И. А. Управление прибылью / И. А. Бланк. – К.: Ника-Центр, 1998. – 544 с.
5. Водолазська О.А., Головачук М.В. Банківські операції: навчальний посібник /Водолазска О.А. – К.: Знання, 2004. – 324 с.
6. Герасимович А. М. Аналіз банківської діяльності [Текст]: підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко та ін. – К. КНЕУ, 2010. – 599 с.
7. Гладких Д. Особливості планування доходів, витрат і податків банківської установи/ Д. Гладких // Вісник НБУ. – 2005. – № 1. – С. 15–18.
8. Горбатюк Т. О. Аналіз витрат комерційного банку [Текст] / Т. О. Горбатюк // Управління ризиком. – 2013. – № 17 (157). – С. 99-101
9. Дані фінансової звітності банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097 – Назва з домашньої сторінки Інтернету
- 10.Дерій В.А. Витрати і доходи підприємств у системі обліку та контролю: монографія. – Тернопіль: ТНЕУ, «Економічна думка», 2009. – 272 с.
- 11.Доходи та витрати банків України [Електронний ресурс]. – Режим

- доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=66635 – Назва з домашньої сторінки Інтернету
- 12.Дубовик О. В. Маркетинг у банку: навч. посібник / О. В. Дубовик, С. М. Бойко, М. А. Вознюк, Т. Д. Гірченко. — 2-ге вид. — К.: Алерта, 2007. — 275 с.
  - 13.Економічна енциклопедія: У 3-х томах. / За ред. С. В. Мочерного. — Тернопіль, Академія народного господарства. — Т. 3. -2009.
  - 14.Етимологія поняття «витрати» та його сучасні особливості» Вісник НТУ «ХП». 2013. № 20 (993)
  - 15.Журавльова Т.О., Назаркіна Л.І. Кредитування та розрахунки. Навчальний посібник – Одеса : Фенікс -224 с
  - 16.Фінансовий менеджмент у банку /Л.Г.Сокирянська, Т.О Журавльова – Навчальний посібник – Дніпропетровськ – «Пороги» –2016-190 с.
  - 17.Загальний підхід до аналізу витрат комерційного банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://buklib.net/books/27925/>.
  - 18.Заруба О.М. Банківські операції / О. Заруба. – К.: Знання, 2002 –286 с.
  - 19.Заров К. Г. Обобщенный анализ возможностей повышения прибыли коммерческого предприятия / К. Г. Заров // Финансовый менеджмент. – 2008. – № 1. – С. 3-9.
  - 20.Загородній А. Г. Фінансовий словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк, Т. С. Смовженко. – 3-тє вид., випр. та доп. – К. : Т-во “Знання», КОО, 2000. – 587 с.
  - 21.Іванова Т. Г. Моделі формування та прийняття стратегічних рішень як інструмент стратегічного маркетингу в банківських установах / Т. Г. Іванова // Фінанси, облік і аудит. —2010. — № 15. — С. 26–34.
  - 22.Кириченко О. Стратегічний менеджмент у банку / О. Кириченко // Банківська справа. — 2001. — № 5. — С. 3–7.
  - 23.Коренева, О. Н. Управленческая учетность коммерческого банка: автореф. дис. на получение науч. степени канд. экон. наук: спец. 08. 00. 12 «Бухгалтерський учет, статистика» / Коренева О. Н. – Москва, 2007.

– 238 с.

24. Криклій О. А. Управління прибутком банку [Текст] : монографія / О. А. Криклій, Н. Г. Маслак. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. – 136 с.
25. Кльоба Л. Г. Управління банківською інвестиційною діяльністю : [монографія] / Л. Г. Кльоба ; за ред. С. К. Реверчука. – Львів : Тріада плюс, 2007. – 194 с.
26. Лаврушин И. О. Банковский менеджмент / И. О. Лаврушин – 4-е изд., стер. – М. : КНОРУС, 2011. – 560 С.
27. Литвин Н. Б. Фінансовий облік у банках (у контексті МСФЗ) : Підручник. – К. : «Хай&Тек Прес», 2010. – 608 с.
28. Лютий О. І. Банківський маркетинг : підручник / І. О. Лютий, О. О. Солодка. — К. : Центр учбової літератури, 2010. — 776 с.
29. Методичні основи аналізу доходів, витрат і прибутковості комерційного банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ref.by/refs/8/18296/1.html>.
30. Москалюк, В. В. Класифікація витрат окремих підрозділів комерційного банку для цілей контролю [Текст] / В. В. Москалюк // Финансы, учет, банки. – 2007. – Выпуск № 13. – С. 102-107
31. Нападівська Л.В. Управлінський облік: підруч. для студ. вищ. навч. закл. /Л.В. Нападівська. – К:Книга, 2004.- 544 с.
32. Никитин С., Глазова Е., Никитин А. Прибыль: теоретические и практические подходы // Мировая экономика и международные отношения. – 2007. – № 5. – с. 20-28.
33. Офіційний сайт Національного банку України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>.
34. Поддєрьогін І. О. Аналіз банківської діяльності : навч. посіб. / І. О. Поддєрьогін. – К. : Ника-Центр, 2001. – 678 с.
35. Пилипчук О. В. Прибуток як узагальнений показник господарсько-фінансової діяльності підприємства / О. В. Пилипчук // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. – № 2 – с. 26-30.

- 36.Пушкар М.С. Фінансовий облік.: підруч. /М.С. Пушкар. – Тернопіль: Карт-бланш, 2002. – 628 с.
- 37.Пушкар Р.М. Менеджмент: теорія та практика: підруч. – 3-тє вид., перероб. і доп. /Р.М.Пушкар, Н.П.Тарнавська. – Тернопіль: Карт-бланш, 2005. – 486 с.
- 38.. Подік С. М. Бізнес-план банку : навч. посібник / С. М. Подік, А. С. Подік. — К. : ФАДА ЛТД, 2010. — 256 с.
- 39.Пришляк, Г. В. Концепція класифікації витрат для управління діяльністю банку [Текст] / Г. В. Пришляк //Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2009. – Вип. 24. – С. 340-346
- 40.Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України та Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України: Постанова Правління НБУ від 17 червня 2004 р. № 280 (редакція від 2 липня 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
- 41.Про затвердження Правил бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України: Постанова Правління НБУ від 18 червня 2003 р. № 255 (редакція від 24 грудня 2010 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
- 42.Про затвердження правил бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України: Постанова Правління НБУ від 18 червня 2003 р. № 255 (редакція від 21 грудня 2010 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
- 43.Про схвалення Методичних рекомендацій щодо організації процесу формування управлінської звітності в банках України: Постанова Правління НБУ від 6 вересня 2007 р. № 324 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
- 44.Радковская Н. П. Методологические подходы к управлению прибылью коммерческого банка / Н. П. Радковская // Банковский менеджмент. – 2006. – № 1. – С. 20-25.

- 45.Рибалка О. О. Підходи до управління прибутком банку / О. О. Рибалка // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 11. – С. 161-165.
- 46.Реверчук С. К. Історія страхування : [підручник] / С. К. Реверчук, Т. В. Сива, С. І. Кубів, О. Д. Вовчак. – К. : Знання, 2005. – 213 с.
- 47.Савчук В. П. Управление прибылью и бюджетирование / В. П. Савчук. – 2-е изд. – М. : БИНОМ Самойлов Г. О. Банковская конкуренция / Г. О. Самойлов, А. Г. Бачалов // Экзамен. – 2002. – 256 с., Лаборатория знаний, 2007. – 432 с.
- 48.Селіванов А.О., Жуков А.М., Іоффе А.Ю., Кротюк В.Л., Пасічник В.В., Банківське право України: навчальний посібник / За заг. ред. Селіванова А.О. – К.: Видавничий дім “Ін Юре”, 2000. – 384 с.
- 49.Сива Т. В. Формування конкурентних відносин у трансформаційній економіці України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук / Т. В. Сива. – Львів, 2005. – 20 с.
- 50.Сива Т. В. Конкуренція на ринку банківських послуг / Т. В. Сива // Фінанси України. – 2002. – №7. – С. 127-132.
- 51.Снігурська Л. П. Методичні підходи до аналізу доходів і витрат банку / Л. П. Снігурська // Економіст. – 2002. – № 12. – С. 61–63.
- 52.Сопко В.В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. /В.В. Сопко. – 3-те вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2000, - 578 с.
53. Сокиринська І.Г., Журавльова Т.О. Фінансовий менеджмент у банку
- 54.Спяк Г. І. Облік і аудит у банках : навч. посібн./ Г. І. Спяк, Т. І. Фаріон. – К. : Атіка, 2004. – 328 с.
- 55.Тиркало Р.І. Банківська справа: підручник / Тиркало Р.І. – К.: Знання, 2000. – 219с.
- 56.Ткаченко Є. Ю. Система управління прибутком підприємства / Є. Ю. Ткаченко // Вісник Сумського національного аграрного університету. – 2006. – № 3. – С. 214-220.
- 57.Хрущ Н. А. Управління витратами комерційного банку в сучасних умовах [Електронний ресурс] / Н. А. Хрущ. – Режим доступу :

<http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=33531>.

- 58.Худа В. В. Управління прибутком торговельних підприємств : автореф. дис... канд. екон. наук : 08.00.04 // В. В. Худа. – К. : Київ, 2007. – 22 с.
- 59.Черкасов В. Е. Банковские операции: финансовый анализ / В. Е. Черкасов. – М.: Консалтбанкир, 2010. – 288 с.
- 60.Elements of Financial Statements: Statement of Financial Accounting Concept № 6 // Financial Accounting Standards Board. – Stanford, 1985. December. – Par. 78, 80.

ДОДАТОК